

طرح درس

۱. عنوان درس: باستان شناسی جهان اسلام
۲. شماره درس: ۴۱۰۵۲۷۲
۳. تعریف: باستان شناسی دوران اسلامی به جهان اسلام در تمامی پهنه جغرافیایی قدیم و امروزی آن اطلاق میشود و به شناخت این گستره بزرگ جغرافیایی از شرق دور تا اندلس از آغاز دوران اسلامی تا دوران معاصر می پردازد.
۴. منابع
 - اتینگهاوزن، ریچارد- گرابار، الگ، هنر و معماری اسلامی (۱) ۱۲۵۰-۶۵۰، ترجمه یعقوب آژند، تهران سمت، ۱۳۹۴
 - بلر، شیللا- بلوم، جانانان، هنر و معماری اسلامی (۲) ۱۸۰۰-۱۲۵۰، ترجمه یعقوب آژند، تهران سمت، ۱۳۹۴
 - بلر، شیللا- بلوم، جانانان، سراب هنر اسلامی: تاملاتی در مطالعه حوزه ای سیال، ترجمه فرزانه طاهری، مجله باستان شناسی و تاریخ، شماره پیاپی ۴۵، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، صص. ۹۳-۴۸
 - پوپ، آرتور اوپهام (به کوشش)، سیری در هنر ایران، پانزده جلد، هیات مترجمین با سرویراستاری دکتر سیروس پرهام، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۹۴-۱۳۸۷
 - فینستر، باربارا، مساجد اولیه ایران از آغاز تا دوره حکومت سلجوقیان، ترجمه فرامرز نجد سمیعی، تهران، پازینه، ۱۳۹۲
 - کرسول، کیل ارجیبالد کمرون، گذری بر معماری متقدم مسلمانان، یراسته جیمز ویلسون آلن، ترجمه مهدی گلچین عارفی، تهران، موسسه تالیف، ترجمه و نشر آثار هنری (متن) فرهنگستان هنر، ۱۳۹۳
 - گالدیری، آئوچنیو، مسجد جامع اصفهان (جلدهای اول تا سوم)، ترجمه عبدالله جبل عاملی، تهران، فرهنگستان هنر، ۱۳۹۲
 - گذار، آندره، هنر ایران، ترجمه بهروز حبیبی، د=تران، دانشگاه ملی ایران، ۱۳۵۸
 - گرابار، الگ، شکل گیری هنر اسلامی، ترجمه مهدی گلچین عارفی، تهران، حکمت، ۱۳۹۶
 - گرابار، الگ، شکل گیری هنر اسلامی، ترجمه مهرداد وحدتی دانشمند، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۷۹
 - لاله، هایده، باستان شناسی دوران اسلامی ایران، نمایه پژوهش، شماره ۹ و ۱۰، بهار و تابستان ۱۳۷۸، صص. ۲۷-۱۷
 - مجد موسی و محمد الاسد، الگ گرابار و نیم قرن تحقیق در هنر اسلامی، ترجمه رمشاعلی روح الهی، گلستان هنر، شماره پیاپی ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص. ۳۵-۲۴
 - مجموعه تاریخ ایران کمبریج، تهران، امیرکبیر
 - مجموعه تاریخ اسلام کمبریج، تهران، امیرکبیر
 - ورنویت، استیون، ظهور و رشد باستان شناسی دوران اسلامی، ترجمه پروین مقدم، گلستان هنر، شماره پیاپی ۴، تابستان ۱۳۸۵، صص. ۵۱-۳۵
 - ویلبر، دونالد ن، معماری اسلامی ایران در دوره ایلخانان، ترجمه عبدالله فریار، تهران، بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۶
 - هیلن براند، روبرت، معماری اسلامی، - شکل، کارکرد و معنی، ترجمه دکتر باقر آیت الله زاده شیرازی، تهران، انتشارات روزنه، ۱۳۸۰
- Akurgal, E. (ed.). (1980). *The Art and Architecture of Turkey*. New York: Rizzoli.
- Asher, Catherine B. (1992). *Architecture of Mughal India*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Barrucand, M. and Achim B. (1992). *Moorish Architecture in Andalusia*. Cologne: Taschen.
- Blair, S. S. and Bloom, J. M. (2003). *The Mirage of Islamic Art: Reflections on the Study of an Unwieldy Field*. *Art Bulletin*, 8(1), 152-180
- Bloom, J. and Blair, S. (1997). *Islamic Arts*. London: Phaidon.
- Bloom, J. (1989). *Minaret: Symbol of Islam*. Oxford: Oxford University Press.
- Dodds, J. D. (ed.). (1992). *Al-Andalus: The Art of Islamic Spain*. New York: Metropolitan Museum of Art.

- *Ettinghausen, R. (1972). From Byzantium to Sasanian Iran and the Islamic World. Leiden: Brill.*
- *Golombek, L. and Wilber, D. (1988). The Timurid Architecture of Iran, and Turan. Princeton: Princeton University Press.*
- *Grabar, O. (1990). The Great Mosque of Isfahan. London: Tauris.*
- *Grabar, O. (1983). Reflections on the Study of Islamic Art. Musqarnas, 1, 1-14.*
- *Grabar, O. (1992). The Mediation of Ornament. Bollingen Series, XXXV.38: Princeton University Press.*
- *Grabar, O. (1996). The Shape of the Holy. Princeton, NJ: Princeton University Press.*
- *Grabar, O. () The Dome of the Rock. Cambridge, Massachusetts- London, England: Belknap press, Harvard university press.*
- *Irwin, R. (1997). Islamic Art in Context: Art, Architecture, and the Literary World. New York: Harry N. Abrams.*
- *Islamic Art. (1996) in J. Turner, Dictionary of Art (vol. 16). London: Macmillan.*
- *Koch, E. (1991). Mughal Architecture: An Outline of Its History and Development (1526-1858). Munic: Prestel.*
- *Lentz, T. W. and Lowry, G. D. (1989). Timur and the Princely Vision. Los Angeles; Los Angeles County Museum of Art*
- *Lewis, B. (ed.) (1976). The World of Islam, Faith, people, Culture. London: Thames and Hudson.*
- *Michell, G. (ed.). (1991). Architecture of the Islamic World, Its History and Social Meaning. London: Thames and Hudson.*
- *Petersen, Andrew. (1996). Dictionary of Islamic Architecture. London: Routledge.*
- *Pourjavady, N. (2001). The Splendour of Iran. London: Booth-Clibborn.*
- *Sainclair, Susan (ed). (2012). Bibliography of Art and Architecture in the Islamic World (2 Vols.). Leiden: Brill.*
- *Vernoit, S. (ed). (2000). Discovering Islamic Art: Scholars, Collectors and Collections, 1850-1950. London: Tauris.*
- *Whitcomb, Donald (ed.). (2005). Changing Social Identity with the Spread of Islam: Archaeological Perspectives. Chicago, IL: Oriental Institute of the University of Chicago.*
-

۵. **اهداف:** با توجه به اهمیت و جایگاه فرهنگ و تمدنی زنده که وحدت خود را مدیون دین و شریعت اسلام و تنوع فوق العاده و اصالت و هویت اش را مدیون استقرار در سرزمین هایی با ساختارهای اقلیمی و فرهنگی و تاریخی کاملا متفاوت است ، و با توجه به جایگاه ایران به عنوان واحد مهم جهان اسلام، بررسی و شناخت زیر ساخت و بن مایه های طبیعی و فرهنگی مناطق مختلف جهان اسلام و روند تاثیر و تاثرات متقابل از دیدگاه باستان شناسی از اهداف این درس است
۶. **تعهدات دانشجو:** دانشجویان ملزم خواهند بود در مباحث ارائه شده به صورت مستمر شرکت نمایند و مقالات و کتابهای معرفی شده را مورد مطالعه قرار دهند و برخی مباحث را به صورت تحقیق ارائه دهند.
۷. **پیش نیازها***
۸. **شیوه محاسبه نمره:** محاسبه نمره به صورت حضور و مشارکت موثر در مباحث مطرح شده در طول ترم که سه نمره لحاظ می گردد و ۱۷ نمره دیگر امتحان پایان ترم محسوب می گردد.

مجید منتظر ظهوری

استاد درس

تقویم آموزشی درس باستان شناسی جهان اسلام

عنوان بحث	هفته / جلسه
آشنایی با گستره جغرافیایی و حوزه های طبیعی و فرهنگی جهان اسلام	اول
آشنایی با جغرافیای تاریخی جهان اسلام و سیر تحول تاریخی جغرافیای اداری و سیاسی تا دوران معاصر	دوم
آشنایی با شکل گیری و سیر تحول مطالعات باستان شناختی و مواد فرهنگی دوران اسلامی در چارچوب تحولات باستان شناسی	سوم
باستان شناسی و میراث فرهنگی دوران اسلامی از دو دیدگاه برونی و درونی، مطالعات غیر مسلمانان و مسلمانان	چهارم
از میراث بازمانده تا آثار معاصر: آسیب شناسی، توان بالقوه و چالش های باستان شناسی دوران اسلامی به عنوان دوران زنده و پابرجا	پنجم
روش شناسی مطالعات باستان شناختی در دوران اسلامی	ششم
منبع شناسی و جایگاه ادبیات شفاهی و میراث مکتوب و غیر مکتوب در حوزه مطالعات باستان شناختی دوران اسلامی	هفتم
منبع شناسی و جایگاه ادبیات شفاهی و میراث مکتوب و غیر مکتوب در حوزه مطالعات باستان شناختی دوران اسلامی	هشتم
منظر فرهنگی و طبقه بندی پهنه های فرهنگی در مطالعات باستان شناختی دوران اسلامی	نهم
منظر فرهنگی و طبقه بندی پهنه های فرهنگی در مطالعات باستان شناختی دوران اسلامی	دهم
طبقه بندی مواد فرهنگی در مطالعات باستان شناختی دوران اسلامی	یازدهم
بررسی زمینه های مختلف زیستی برای درک روند اجتماعی، اقتصادی، مذهبی، سیاسی، آیینی، هنری و فرهنگی دوران اسلامی	دوازدهم
سیر تحول مواد فرهنگی در طول حیات پایدار جهان اسلام و تاثیر و تاثرات متقابل فرهنگی.	سیزدهم
سیر تحول مواد فرهنگی در طول حیات پایدار جهان اسلام و تاثیر و تاثرات متقابل فرهنگی.	چهاردهم
چالشهای باستان شناسی جهان اسلام	پانزدهم
جمع بندی و رفع اشکال	شانزدهم